

EDUSKUNNAN
UOLUSTUSASIAINVALIOKUNTA

Helsingissä,

10 päivänä joulukuuta 1981

Lausunto n:o 5

Toiselle lakivaliokunnalle

Toinen lakivaliokunta on kirjeellään 29 päivästä syyskuuta 1981 pyytänyt eduskunnan päätöksen mukaisesti puolustusasiainvaliokunta antamaan lausunnon hallituksen esityksestä:o 87 sotilaskurinpitolaisiksi sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Asian johdosta valiokunnassa ovat olleet tultavina eduskunnan oikeusasiamies Jorma Aalto, apulaisoikeuskansleri Jukka Pasanen, insäädäntöneuvos Paavo Nikula oikeusministeriöstä, hallitusneuvos Heikki Huuskonen ja lähempi hallitussihteeri Pekka Pitkänen puolustusministeriöstä, oikeusneuvos Olavi Heikonen kokeimmasta oikeudesta, asessori Karvo Artema pääesikunnasta, puheenjohtaja, versti Martti Putkiranta Upseeriliitosta, puheenjohtaja, yliluutnantti Armo Korvela Toi-upseeriliitosta, puheenjohtaja, värvätty yllersantti Matti Järvinen ja päälouottamusmies irkko Sinisalo Puolustusvoimien värvättyjen liitosta, järjestösihteeri Jalo Riikonen Rajavarjainliitosta, hallituksen jäsen, teknikkokapteen Pentti Keinänen Puolustusvoimain henkilökuntaliitosta sekä järjestösihteeri Juha Kajaemi Suomen varusmiesliitosta.

Sotilaskurinpitolain uudistus on valmisteltu man aikaisesti muun sotilasoikeudenhoidon nssa ja ovat hallituksen esitykseen sisältyvät kiehdotukset pitkällisten tutkimusten ja yhensovittamisten sekä monilta kohdiltaan ompromissien tulos.

Puolustusasiainvaliokunta on asian käsitte:ssä keskittynyt tarkastelemaan hallituksen itykseen sisältyvien lakiehdotusten asiasisäl:ä yleisesti sekä uudistuksen merkitystä käynnössä puuttumatta tarkemmin lakiehdotusten ityiskohtiin tai pykälien sanamuotoon.

Valiokunta näkee myönteisenä sen, että sotiskurinpidoista säädetään lailla, kun se aikaimmin on perustunut asetustasoiseen säädök:en. Valiokunta yhtyy myös niihin yleisiin

periaatteisiin ja uudistuksiin, joiden tarkoituk:sena on rangaistusten maksimimäärän alentami:nen ja menettelytapojen selventäminen. Samoin nändään puollettavana asiana mahdollisuus kurinpitosaikon käyttämiseen uutena rangaistus:seuraamuksena.

Tutkittuaan hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten asiasisältöä ja kuultuaan asian:tuntijoita puolustusasiainvaliokunta kiinnittää toisen lakivaliokunnan huomiota seuraaviin kohtiin:

Rangaistu olisi oikeutettu tekemään tarkas:tuspyynnön vain kurinpitorangaistusten osalta. Sen sijaan kurinpito-ojennuksesta ei tarkastus:pyyntöä voisi tehdä (32 §). Kuitenkin kurin:pito-ojennuksena voidaan määrätä jopa 20 vuorokautta poistumiskieltoa, mikä rangaistun kannalta saattaa olla raskaampi tuomio kuin eräät kurinpitorangaistukset. Valiokunnan mie:lestä kurinpito-ojennuksesta, joka toimeenpan:naan yli 10 vuorokautta kestäväenä poistumis:kieltona, pitäisi olla tarkastuspyyntöoikeus.

Sotilaskurinpitolakiehdotuksen mukaan tar:kastuspyyntö tehdään seuraavaksi ylemmälle kurinpitoesimiehelle (33 §). Näin ollen rangais:tuksen oikaisumenettely toteutetaan sotilasor:ganisaation sisällä, mikä joissakin tapauksissa saattaa vaikuttaa oikaisuprosessin uskottavuu:teen. Eduskunnan oikeusasiamiehen lausuntoon viitaten valiokunta pitää tarpeellisenä ratkai:sua, joka mahdollistaisi tarkastuspyynnön teke:misen myös sotilasorganisaation ulkopuolella oleville oikeusviranomaisille.

Valiokunnan mielestä olisi vielä harkittava niiden säännösten täsmentämistä, milloin voi:daan käyttää kurinpitomenettelyä ja milloin asia on vietävä tuomioistuimen käsiteltäväksi. Samoin olisi harkittava, tulisiko täsmentää laajan pidättämis- ja vangitsemisvallan antavaa pykälää (16 §), joka saattaisi olla aihetta kir:

joittaa pakkokeinoja koskevia yleisiä säännöksiä paremmin vastaavaan muotoon.

Ottaen huomioon sotilaskurinpitosäännösten uudistustarpeen ja sotilasoikeudenhoidon kokonaisuudistuksen valmistelujen perusteellisuuden sekä sen, mitä edellä on sanottu valiokunnan kannanottona tarkistuksia vaativista kohdista, puolustusasiainvaliokunta pitää so-

tilaskurinpitolain voimaansaattamista tarpeellisenä ja kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin tämä lausunnon perusteluissa mainituin tarkistuksin.

Puolustusasiainvaliokunnan puolesta:

Tapani Mörttinen

Erkki Silvo

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mörttinen, varapuheenjohtaja P. Puhakka, jäsenet Björk-

lund, Lattula, Luttinen, Pesälä, Piipari, Pohtinen, Sutinen, Wahlström, Vesterinen ja Westlund sekä varajäsenet Knuuttila ja Louvo.